

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslaget, § 1, således ændret, og § 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Anden behandling af lovforslag nr. L 75: Forslag til lov om ændring af lov om ferskvandsfiskeri. (Forlængelse af regulativer m.v.). Af landbrugs- og fiskeriministeren (Henrik Dam Kristensen). (Fremsat 20/11 96. Første behandling 4/12 96. Betænkning 19/3 97).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1-3, § 1, således ændret, og § 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Anden behandling af lovforslag nr. L 76: Forslag til lov om Dansk Sprognævn. Af kulturministeren (Jytte Hilden). (Fremsat 20/11 96. Første behandling 13/12 96. Betænkning 19/2 97).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Sammen med denne sag foretoges:

11) Anden behandling af lovforslag nr. L 80: Forslag til lov om dansk retskrivning. Af undervisningsministeren (Ole Vig Jensen). (Fremsat 20/11 96. Første behandling 13/12 96. Betænkning 20/3 97).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagene paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagene overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Frank Dahlgaard (KF):

Til lovforslag nr. L 80 har Det Konservative Folkeparti sammen med Venstre stillet et ændringsforslag, som går ud på at præcisere, at dansk retskrivning fastlægges af Dansk Sprognævn, og dermed punktum. Ikke noget med, at så offentliggøres retskrivning i Dansk Sprognævns retskrivningsordbog. Der mener vi, at der så bliver tale om, at Dansk Sprognævn udgiver en ordbog og kan forfordele et forlag på bekostning af andre.

Vi ønsker at sikre, at der skal være en fri og lige konkurrence og ikke konkurrenceforvridning, og vi anbefaler derfor, at man stemmer for vores ændringsforslag.

Og vi ønsker i øvrigt at få lovforslaget tilbage til fornyet udvalgsbehandling efter andenbehandling.

(Kort bemærkning).

Hans Peter Baadsgaard (S):

Jeg vil blot gøre opmærksom på, at det ændringsforslag, som Venstre og De Konservative her har stillet, kan få til følge, at vi ikke med sikkerhed får en retskrivningsordbog udgivet.

Jeg mener, at vi nu får fastlagt nogle principper for, hvordan dansk retskrivning skal være. Det bliver Sprognævnet, der får den opgave. Men jeg synes også, at vi herfra skylder, at befolkningen og de, der bliver forpligtet til at følge den retskrivning, får en mulighed for at stifte bekendtskab med det, der er vedtaget i Dansk Sprognævn.

Hvis dette ændringsforslag skulle blive vedtaget, har vi ingen garanti for, at der kommer en retskrivningsordbog, og derfor mener jeg, at ændringsforslaget bør forkastes, så vi er helt sikre på, at der udgives en retskrivningsordbog.

Lars Løkke Rasmussen (V):

Det er min opgave, da Venstres ordfører vedrørende de to lovforslag ikke kan være til stede i salen, at redegøre for Venstres holdning.

Jeg vil meget gerne tage fat med udgangspunkt i det, som hr. Baadsgaard sagde, for man må jo have meget lidt tiltro til markedskræfterne, hvis man ikke tror, at der vil komme en ordbog, hvis ikke Dansk Sprognævn også tager på sin kappe at udgive en sådan.

Hele baggrunden for den diskussion, der har været ved førstebehandling af de to lovforslag både i Uddannelsesudvalget og i Kulturudvalget, er jo netop, at der er en stor interesse for at udgive ordbøger, og der er forlag, som føler, at deres forretningsmæssige interesser ville blive klemte, hvis Dansk Sprognævn havde en mulighed for at give ét bestemt forlag monopol på at udgive den eneste sande danske ordbog.

Det er jo det, der er baggrunden for, at vi i Venstre sammen med Det Konservative Folkeparti har stillet ændringsforslag til begge lovforslag, der har det sigte at skille på den ene side det arbejde, Dansk Sprognævn har med at sikre, at der findes en dansk retskrivning, og så på den anden side spørgsmålet om udgivelserne, sådan

at der bliver en lige og fair konkurrence blandt danske forlag om at kunne lave en ordbog, som også kan bruges på uddannelsesinstitutioner og af de statslige myndigheder.

Så jeg skal anbefale, at man stemmer for Venstres forslag.

I konsekvens af, at den konservative ordfører har bedt om at få tilbagesendt lovforslag nr. L 80 til Folketingets Uddannelsesudvalg, vil jeg gerne for en god ordens skyld bede om også at få tilbagesendt lovforslag nr. L 76 til Folketingets Kulturudvalg.

Bruno Jerup (EL):

Ja, de to lovforslag, vi har til behandling her, lovforslag nr. L 76 og L 80, og de ændringsforslag, der ligger til dem, er jo en morsom sag, idet man i hvert fald kan se ud fra de spørgsmål og svar, der ligger, at katastrofen, hvis det var sådan, at disse love ikke eksisterede, er meget, meget begrænset.

Det er sådan, at det faktisk ikke er muligt, hvis man ser på lovforslag nr. L 80, at svare på, om det får nogle reelle juridiske konsekvenser, hvis man ikke vedtager loven, ligesom ministeren også svarer, at det ingen økonomiske konsekvenser vil få, ligesom det heller ikke vil få nogle konsekvenser for udviklingen af det danske sprog. I svar nr. 4 til Uddannelsesudvalget siger ministeren:

»Det vil ikke være muligt at sandsynliggøre, hvilken indflydelse lovens vedtagelse vil få på den sproglige situation eller udvikling i Danmark. Jeg finder det imidlertid ikke tilfredsstillende, at der ikke kommer en lov.«

Det er groft taget det, det handler om. Det vil sige, at den diskussion, som nu er rejst fra Venstre og De Konservative om konkurrencen, er fuldstændig ude af proportioner, hvis det er sådan, at man stemmer De Konservatives og Venstres ændringsforslag ned, og derefter fra Venstres og De Konservatives side stemmer sammen med Enhedslisten imod de to love. Så vil situationen være, at vi har status quo, det vil sige, at vi stadig har ordbøger, endda forskellige ordbøger, og at vi stadig har ministerens mulighed for at klare det her ved hjælp af bekendtgørelser, sådan som man har gjort det siden 1892 med ændringer fra 1948.

Det vil sige, at denne lov er en lov, som alene er lavet af en eneste grund: Det er, fordi der skal være en lov, der hedder Oles lov.

Kulturministeren (Ebbe Lundgaard):

Jeg skal dels kommentere behandlingen af lovforslaget om Dansk Sprognævn og dels på undervisningsministerens vegne kommentere lovforslaget om dansk retskrivning. Men mine bemærkninger vil naturligvis berøre sammenhængen mellem de to lovforslag, der er udarbejdet og fremsat i samarbejde mellem de to ministerier.

Jeg noterer med tilfredshed, at et flertal i Kulturudvalget har indstillet lovforslaget om Dansk Sprognævn til vedtagelse med det ændringsforslag, som jeg har fremsat om beskikkelsesperioden for repræsentantskabet. Der er tale om et ændringsforslag af mere teknisk karakter, der muliggør, at fastsættelsen af de nærmere regler om beskikkelse af det første repræsentantskab kan ske i lyset af de tilkendegivelser, der er modtaget i forbindelse med lovbehandlingen.

Så vil jeg gerne kommentere det ændringsforslag, som et mindretal bestående af Venstre og Det Konservative Folkeparti har fremsat, og som er tiltrådt af Dansk Folkeparti. Ændringsforslaget går ud på, at Dansk Sprognævns fastlæggelse af retskrivningen ikke skal knyttes sammen med en udgivelse af en ordbog, idet det hævdes, at en udgivelse af en sådan ordbog vil medføre en konkurrenceforvridende monopolisering.

Som det nærmere er redegjort for i Kulturudvalget, har jeg svært ved at se rimeligheden i denne betragtning. Udgangspunktet for de foreliggende lovforslag er en konstatering af det ønskelige i, at der skabes et lovgrundlag for en regulering, der har virkning for borgerne. Der er efter sagens natur tale om en regulering af meget detaljeret karakter, og det kan ikke anses for hensigtsmæssigt, at borgerne skulle gå til Lovtidende for at få kendskab til den retskrivningsnorm, der fastlægges.

Det må nu engang være den eneste praktiske løsning, at Dansk Sprognævn, således som det også tidligere har været tilfældet, med passende mellemrum kan udgive en retskrivningsordbog, hvor den fastlagte retskrivningsnorm kan studeres.

En sådan udgivelse skal efter gældende regler udbydes i licitation, hvor interesserede forlag kan konkurrere om opgaven. Det var det, der skete senest, og konkurrencen har vist sig at virke. Erfaringerne har vist, at der også finder andre ordbogsudgivelser sted ved siden af den ordbog, som Dansk Sprognævn har det faglige ansvar for.

Endelig er det jo klart, at det for den enkelte borger i situationen er ganske valgfrit at finde den ordbog, som vedkommende ønsker at anvende som kilde til viden om retskrivning.

På den baggrund kan jeg ikke finde det fremsatte ændringsforslag acceptabelt.

Og så en kommentar til Enhedslisten. Jeg skal give udtryk for, præcisere, at det er opfattelsen i den statsretlige litteratur, at der bør tages skridt til at tilvejebringe lovgrundlag for den regulering, som vi her taler om. Det er altså ikke blot et slag i luften. Dertil kommer så, at der ikke mindst på retskrivningsområdet er behov for en regelsanering, der vil indebære en mere tidssvarende regulering end den, vi kender i dag, og som bl.a. hidrører fra 1892.

Jeg hilser velkommen, at begge forslag kan gå tilbage til de respektive udvalg, og jeg har stor tiltro til, at der kan opnås enighed om loven, som gerne skulle vedtages med et bredt flertal her i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg kan forstå, at kulturministeren forsøger at give udtryk for, at disse to love ikke skulle være et slag i luften. Nu er det selvfølgelig ikke de konkrete love, vi behandler for øjeblikket, men kun ændringsforslagene, men jeg kunne alligevel godt tænke mig, at kulturministeren kunne sandsynliggøre, at det ikke bare er et slag i luften. For man kan jo se ud fra de svar, der ligger, at der ikke er nogen som helt dokumentation for, at det har nogen som helst konsekvens, hvis de ikke bliver vedtaget.

Hvis det er sådan, at man har love, hvis konsekvens er nul, hvis de ikke bliver vedtaget, så er jeg nu af den opfattelse, at det må betegnes som et slag i luften.

Jeg ved ikke, hvad det er, der i den situation, vi har i dag, med det ordbogssystem, vi har i dag, og med den måde, vi laver bekendtgørelser i forhold til retskrivning på i dag, skulle forhindre, at man kunne fortsætte med det.

Altså ud over, at ressortområdet også bliver flyttet fra kulturministerens bord og over til undervisningsministerens bord – det er så én sag, for det kan man også gøre uden lov; det har vi også fået svar på – så er der, hvis det er det, der er problemet, ikke noget problem dér heller, så der er ikke andet tilbage end det indtryk, at undervisningsministeren skal have en lov, som hedder ministerens lov, på det her område, og det er et slag i luften.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Der foretoges først afstemning vedrørende lovforslag nr. L 76:

Forslag til lov om Dansk Sprognævn.

§ 1 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1 om en ny affattelse af § 2 forkastedes, idet 48 stemte for, 59 imod.

§§ 2-8, ændringsforslag nr. 2 og § 9, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Der foretoges dernæst afstemning vedrørende lovforslag nr. L 80:

Forslag til lov om dansk retskrivning.

Ændringsforslaget forkastedes, idet 46 stemte for, 62 imod.

§§ 1-4 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Anden behandling af lovforslag nr. L 169: Forslag til lov om ændring af lov om afgift af øl, vin og frugtvin m.m. (Forhøjelse af afgiften af øl, vin og frugtvin m.m.).

Af skatteministeren (Carsten Koch).

(Fremsat 19/2 97. Første behandling 26/2 97. Betænkning 19/3 97).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§ 1, ændringsforslaget og § 2, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Forespørgsel nr. F 46:

Forespørgsel til fødevareministeren:

»Hvilke nye initiativer vil regeringen igangsætte for at modvirke den igangværende strukturudvikling i dansk landbrug hen imod store industrialiserede husdyrbrug?«

Af Kristen Touborg (SF), Steen Gade (SF) og Jørn Jespersen (SF).

(Forespørgslen anmeldt 20/2 97. Fremme af forespørgslen vedtaget 26/2 97).

Begrundelse

Kristen Touborg (SF):

I de senere år har vi oplevet et stærkt strukturpres i landbruget. Udviklingen hen imod større og større enheder på bekostning af de små og mellemstore brug er øget væsentligt, og der er ikke noget, der tyder på, at vi har set toppen endnu. Tværtimod ser det ud, som om udviklingen accelererer.